

Česká školní inspekce
Liberecký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Zvláštní škola, Nové Město pod Smrkem, okres Liberec

Textilanská 661, 463 65 Nové Město pod Smrkem

Identifikátor školy: 600 023 397

Termín konání inspekce: 15. únor, 17. - 18. únor a 1. březen 2005

Čj.:	h4-1088/05-5215
Signatura:	kh4ny534

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zvláštní škola Nové Město pod Smrkem (dále jen škola) je příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Liberecký kraj se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec 2, 461 80 Liberec.

Škola je umístěna v jednopatrové vile na okraji města. V době konání inspekční činnosti se vyučovalo ve čtyřech třídách, v prvním až devátém ročníku 39 žáků. Součástí školy je rovněž školní družina s osmi zapsanými žáky. Stravování je zajištěno v jídelně místní mateřské školy.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- Personálních a materiálně-technických podmínek ve zvláštní škole.
- Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v předmětech český jazyk, společenská výchova, matematika, rýsování, fyzika, přírodopis a pracovní vyučování.
- Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve školách a školských zařízeních.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

V navštívené škole působí osm pedagogů včetně ředitelky a asistentky pedagoga. Čtyři pedagogové pracují na plný úvazek, tři učitelé a asistentka pouze na částečný. Podmínky odborné kvalifikace pro daný typ školy splňuje jen ředitelka. Ostatní učitelé tyto podmínky nesplňují. Dva pedagogové absolvovali pedagogickou fakultu, další mají středoškolské vzdělání, přičemž jedna učitelka má ukončené rozšiřující studium speciální pedagogiky.

Organizační struktura školy je vzhledem k velikosti školy jednoduchá a je podložena funkčním organizačním řádem. Plně vyhovuje potřebám školy, je jasná a přehledná. Ředitelku v případě potřeby zastupuje pověřená učitelka. Jednání pedagogické rady i provozní porady jsou zaznamenávány a výsledné zápisy jsou zdrojem relevantních informací. Informace jsou rovněž předávány v každodenním kontaktu mezi ředitelkou a všemi pedagogy.

Výchovnému poradenství se věnuje zkušená pedagožka, která zpracovává přehledný plán práce zaměřený na hlavní potřeby školy. K nejvýraznějším oblastem činnosti patří především profesní poradenství a řešení kázeňských problémů. Neomluvená absence je projednávána v rámci výchovné komise v součinnosti s ředitelkou školy.

Ve škole je zřízeno metodické sdružení, jehož činnost je zaměřena především na speciálněpedagogickou a didaktickou problematiku pedagogického procesu. V jeho rámci se pedagogové pravidelně schází a jednotlivá setkání jsou podložena vypořádávacími zápisy.

Ředitelka školy se snaží zlepšit kvalitu výuky průběžnou metodickou pomocí všem vyučujícím. Hospitace provádí podle plánu, výsledky písemně zaznamenává a s jednotlivými pedagogy projednává.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je promyšleně rozvržené a velmi intenzivní. Učitelé využívají řadu možností vzdělávání především se zaměřením na didaktické dovednosti.

Při hodnocení pedagogů vychází ředitelka zejména z výsledků hospitační činnosti, zájmu o profesní růst a přístupu k řešení pracovních povinností.

Kvalifikovanost pedagogického sboru je výrazně podprůměrná. Učitelé se však aktivně zapojují do systému dalšího vzdělávání a cíleně pracují na rozvoji svých pedagogických a didaktických dovedností. Pozitivně rovněž působí způsob organizace činnosti a vedení zaměstnanců ředitelkou školy.

Personální podmínky vzdělávání jsou dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Škola sídlí v budově ve vlastnictví města Nového Města pod Smrkem. Jedná se o udržovanou a průběžně rekonstruovanou jednopatrovou vilu adaptovanou pro potřeby vzdělávání. Budovu obklopuje upravený pozemek, jehož součástí je sportovně odpočinkový areál. Prostory školy svým dispozičním uspořádáním, velikostí tříd a vybavením odpovídají potřebám vzdělávání.

K výuce je kromě čtyř kmenových tříd využívána školní dílna, učebna výtvarné výchovy, keramická dílna s pecí a tělocvična. Cvičná kuchyňka je zřízena v části sborovny. Využívá se také počítačová učebna se třemi k síti připojenými počítači. Prostředí celé školy bylo čisté a nápaditě upravené. Učebny působily podnětně svým estetickým pojetím a také vybavením řadou výukových materiálů a názorných pomůcek. Učební pomůcky se plánovitě obnovují a jsou zastoupeny v míře umožňující naplňovat vzdělávací programy. Ředitelka školy průběžně zlepšuje úroveň materiálně-technického vybavení školy.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání jsou velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy/Vyučované obory

Škola vyučuje podle alternativního vzdělávacího programu zvláštní školy pro žáky romského etnika. Jedna integrovaná žákyně se vzdělává podle rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné školy. Ve škole se využívá možnost úprav, v kterých jsou v devátém ročníku zvláštní školy přesunuty dvě hodiny z časové dotace pracovního vyučování k posílení výuky českého jazyka a matematiky. Zmíněná úprava je v souladu s realizovaným učebním plánem a osnovami. Ředitelka sleduje plnění učebních plánů a osnov i vedení ostatní povinné dokumentace.

Škola vykazuje dva integrované žáky, pro které má zpracované plně funkční individuální vzdělávací programy.

Dokumentace všech žáků je vedena pečlivě, přehledně a v požadovaném rozsahu. Věrohodně dokladuje průběh a výsledky vzdělávání. Rozvrh hodin splňuje všechna pravidla časových dotací hodin jednotlivých ročníků v předmětech i týdenních počtech hodin. Zároveň odpovídá psychohygienickým požadavkům. Školní řád velmi podrobně a komplexně vymezuje práva a povinnosti žáků.

Výchovné poradenství a prevence sociálněpatologických jevů probíhá v součinnosti s pedagogickým působením ostatních pedagogů a napomáhá k zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Přírodovědné předměty – matematika, rýsování, fyzika, chemie, přírodopis

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání vychází z hospitací v hodinách matematiky a rýsování a po jedné hospitaci ve fyzice, chemii a přírodopisu. Stanovené výukové cíle vyučující volili přiměřeně vzhledem k aktuálním podmínkám v jednotlivých třídách, zohledňovali individuální dispozice a vzdělávací potřeby jednotlivých žáků. Probírané učivo navazovalo na předcházející témata, kontinuita výuky byla zajištěna.

Sledovaná výuka probíhala v kmenových třídách, které jsou pěkně vyzdobené a esteticky upravené, podnětně v nich působí řada výukových a motivačních materiálů. Žáci průběžně pracovali s učebnicemi, pracovními sešity a namnoženými pracovními listy. K vytváření a upevňování matematických představ a prostorové představivosti při rýsování vhodně vyučující využívali názorné pomůcky zčásti i vlastní výroby. Učivo fyziky bylo doplněno ukázkami jednoduchých pokusů, menší názornost se projevila v hodinách chemie a přírodopisu.

Zhlédnuté hodiny byly charakteristické pečlivou přípravou a promyšlenou organizací, která ve svém důsledku umožnila zapojení většiny žáků po značnou část vyučování. Vyučující převážně uplatňovali frontální způsob výuky s účinným střídáním činností, dle možností dbali na vyvozování a zdůvodňování vztahů a souvislostí. Na vzniklé situace (např. nepochopení učiva apod.) vhodně a adekvátně reagovali. Probíranou látku podávali přiměřeně znalostem a schopnostem žáků, srozumitelně a až na ojedinělé drobné nepřesnosti věcně správně. Ve všech hospitovaných hodinách přistupovali k žákům individuálně, zadávané úkoly jim částečně diferencovali. Členění většiny hodin odpovídalo psychohygienickým zásadám, tempo výuky bylo přizpůsobováno individuálním potřebám žáků a aktuálním podmínkám v jednotlivých třídách. V závěru nechyběl dostatečný prostor pro shrnutí a fixaci probraného učiva a celkové zhodnocení. Relaxační chvílky a uvolňovací cviky zařazovaly převážně učitelky v nižších ročnících.

Vstupní i průběžná motivace vycházela z reálné situace, organizace výuky a volby vyučovacích metod. Žáci byli motivováni zejména pochvalou a oceněním výsledků práce, částečně zařazováním soutěží a her, využíváním mezipředmětových vztahů, zkušeností žáků a příkladů z praxe. Většina žáků projevovala o probíhající výuce zájem a aktivně se do ní, mnohdy i spontánně, zapojovala.

Zhlédnuté hodiny charakterizovaly velmi pěkné vzájemné vztahy, vstřícný a přátelský způsob komunikace se žáky založený na vzájemné důvěře a pozitivních vztazích, klid a nestresující atmosféra. Žáci se chovali slušně a ukázněně.

Ve sledovaných hodinách převládalo průběžné pozitivní a adekvátní hodnocení žáků vyučujícími, kteří ve většině případů oceňovali jejich zájem, snahu a pokrok, upozorňovali je na nedostatky.

Průběh a výsledky vzdělávání v přírodovědných předmětech (matematika, rýsování, fyzika, chemie, přírodopis) byly na velmi dobré úrovni.

Pracovní vyučování

Výuka pracovního vyučování byla sledována ve 4. – 9. ročníku ve vyučovacích blocích dílenských prací a prací v domácnosti. Stanovené výukové cíle ve sledovaných hodinách odpovídaly požadavkům zvoleného vzdělávacího programu, byly voleny vhodně a přiměřeně s přihlédnutím k aktuálnímu složení jednotlivých skupin, respektovaly individuální potřeby a dispozice jednotlivých žáků.

Vyučování dílenských prací probíhalo v 6. – 9. ročníku ve školní dílně, práce v domácnosti byly v nižších ročnících odučeny v kmenové třídě, v 8. a 9. ročníku ve cvičné kuchyňce. Obě

odborné učebny jsou pro praktické činnosti účelně vybaveny nábytkem, pracovními potřebami a základním ručním nářadím a nástroji. Prostorově vyhovují méně početným skupinám žáků.

Hospitované hodiny byly velmi dobře připravené a maximálně zaměřené na vytváření a upevňování pracovních dovedností a správných návyků při praktických činnostech i na dodržování hygieny a bezpečnosti práce. Žáci v části hodin pracovali podle vzorového výrobku, stanoveného pracovního postupu i názorného předvedení jednotlivých operací. Při pracích v domácnosti žáci v kooperaci s učitelkou vyvodili, stanovili a zdůvodnili technologický postup přípravy vybraných pokrmů. Důsledně dbali na hygienu a kulturu stolování. Při nácviku stehů pro zvýšení názornosti a přesnosti žáci vhodně využívali děrovaných šablon. Celkově ve všech zhlédnutých hodinách vyučující přistupovali k žákům individuálně, zohledňovali jejich schopnosti a možnosti, průběžně je kontrolovali, upozorňovali na chyby a nedostatky, které s nimi rozebírali. Jednotlivé činnosti vysvětlovali žákům srozumitelně, věcně správně, v některých hodinách se částečně projevila metodická nezkušenost. Psychohygienické zásady z hlediska členění hodin, relaxace a tempa výuky byly dodrženy. V několika vyučovacích jednotkách byly velmi vhodným způsobem využity mezipředmětové vztahy.

Ve sledovaných hodinách uplatnili vyučující vstupní motivaci, v průběhu výuky žáky motivovali pochvalou, povzbuzením a oceněním výsledků práce i využitím jejich znalostí a zkušeností. Žáci projevovali o praktickou činnost zájem, jejich soustředění se na práci však nebylo u některých trvalé po celou vyučovací dobu. Sledovaný obsah výuky vhodně nenásilnou formou přispíval k orientaci žáků pro volbu povolání.

Všichni vyučující respektovali osobnost žáků, vzájemná komunikace byla vstřícná a přirozená. V hodinách dominovalo pozitivní klima.

Během praktických činností převládalo průběžné, pozitivní a adekvátní hodnocení žáků. Celkové zhodnocení a analýza výsledků práce žáků byly prováděny v závěru vyučovacích bloků.

Průběh a výsledky vzdělávání v pracovním vyučování byly na velmi dobré úrovni.

Český jazyk a společenská výchova

Při hospitacích byly navštíveny hodiny českého jazyka a společenské výchovy. Výuka proběhla v souladu s obecnými cíli vzdělávání. Učivo navazovalo na předcházející témata a stanovené cíle vyučovacích hodin odpovídaly schopnostem a životním zkušenostem žáků. Ve všech hodinách se dařilo reagovat na aktuální stav třídy.

Výuka probíhala v kmenových učebnách, které byly zajímavým způsobem vyzdobené a vybavené různorodými výukovými materiály. Učitelky používaly při výuce značné množství vhodných pomůcek.

V přehledně strukturovaných hodinách se objevila řada vyučovacích metod, které různými způsoby zpřístupňovaly učivo. Více byla využívána kvalitně zvládnutá frontální metoda doplňovaná řízeným rozhovorem a samostatnou prací žáků. Učivo bylo diferencováno podle ročníku, případně mentálních předpokladů jednotlivých žáků. Tempo výuky odpovídalo věku a kognitivním schopnostem žáků. V hodinách docházelo k zařazování relaxačních chvil, případně častějšímu prostřídání činností. V několika hodinách učitelky velmi dobře spolupracovaly s pedagogickou asistentkou. Vyučující se věnovaly motivaci soustavně v průběhu celé vyučovací jednotky. Výsledkem bylo intenzivní zapojení žáků do výuky.

Klima tříd neneslo známky narušenosti, v komunikaci jasně dominoval vstřícný a pedagogicky taktní přístup respektující osobnost žáka. Učitelky využívaly především svou

neformální autoritu a zároveň dbaly na dodržování jasně stanovených pravidel. Snažily se rozvíjet komunikativní dovednosti žáků a dbaly na kulturu jejich jazykového projevu. Způsob komunikace a přístup vyučujících k žákům byl výrazným a velmi pozitivním momentem jejich výchovně-vzdělávací činnosti v hospitovaných hodinách.

Hodnocení probíhalo vždy průběžně a respektovalo individuální specifika jednotlivých žáků. Většinou se stávalo účinným motivačním nástrojem vyučujících, které oceňovalo pokrok žáků při učení. V žádné hodině nechybělo ani stručné závěrečné hodnocení a shrnutí učiva.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání v předmětech český jazyk a společenská výchova bylo vynikající.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Pro zjišťování výsledků výchovy a vzdělávání se ve škole nepoužívají žádné standardizované evaluační nástroje. Škola hodnotí své výsledky především v rámci běžné klasifikace. Současné výsledky vzdělávání průběžně porovnává s těmi, kterých žáci dosáhli v předchozích letech. Prvky autoevaluace se objevují v kvalitně zpracované výroční zprávě.

Škola se pravidelně prezentuje veřejnosti v místním periodiku a často spolupracuje s městem. Zapojuje se také do aktivit škol frýdlantského mikroregionu a to především v pořádání různých akcí pro žáky zvláštních škol.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve sledovaných předmětech byly hodnoceny jako velmi dobré.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Součástí školy je školní družina. V době konání inspekce bylo k pravidelné docházce zapsáno osm žáků. Družina funguje po vyučování po dobu čtyř hodin týdně. Činnosti probíhají převážně v budově školy, případně v areálu školy. Vyčleněná místnost školní družiny odpovídá potřebám docházejících žáků.

Pozici vychovatelky zastává učitelka inspektované školy. K žákům má velmi pěkný vztah, individuálně se jim věnuje a připravuje jim zajímavý program.

Předepsaná dokumentace je řádně a pečlivě vedena s dostatečnou vypovídající hodnotou.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

V rámci inspekční činnosti proběhla ve škole tematická inspekce zaměřená na sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálněpatologických jevů ve školách a školských zařízeních.

Primární prevenci se věnuje ředitelka školy. V pozici metodičky koordinuje aktivity prevence, které jsou propojovány s činností výchovného poradenství a pedagogické práce všech učitelů. Má zpracovaný velmi kvalitní plán zaměřený na protidrogovou prevenci a další sociálněpatologické jevy jako je například prevence šikany a záškoláctví.

Škola spolupracuje s rodiči nejen při pravidelných třídních schůzkách, ale také při individuálních konzultacích ve škole nebo při návštěvách rodin. Ve škole je patrné pozitivní klima, které je cíleně budováno celým pedagogickým sborem. Případné nežádoucí jevy jsou řešeny bezodkladně a vhodným způsobem. Prostředí školy působí podnětným dojmem a je pro žáky bezpečné. Žáci většinou projevují sounáležitost se společenstvím školy.

Závažnost i četnost negativních jevů se v porovnání s předchozími roky snižuje.

Škola se problematikou prevence sociálněpatologických jevů zabývá. Přijatý systém je příkladný a účinný.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina čj. ZL-90/03 ze dne 6. června 2003, vydal Krajský úřad Libereckého kraje
2. Rozhodnutí o zařazení škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 32 409/2002 ze dne 22. ledna 2003, vydalo MŠMT
3. „Koncepce školy na školní rok 2004/2005“, ze dne 15.9. 2004
4. Školní řád, ze dne 24.11. 2003
5. „Vnitřní režim školy“, ze dne 24.11. 2003
6. „Provozní řád“, ze dne 3.1. 2005
7. „Organizační řád“, ze dne 20.9. 2004
8. „Zápisy z jednání metodického sdružení 2004/2005“
9. Zápisy z jednání pedagogické rady 2004/2005
10. „Zápisy z provozních porad 2004/2005“
11. Třídní knihy vedené ve školním roce 2004/2005
12. Přehled výchovně vzdělávací práce školní družiny 2004/2005
13. „Náplň práce vychovatelky školní družiny“, nedatováno
14. „Vnitřní řád školní družiny“, nedatováno
15. Řád školní družiny, nedatováno
16. „Směrnice ředitelky k vyřizování stížností“, ze dne 15.3. 2003
17. „Sešit pro podněty, stížnosti, připomínky občanů a rodičů“
18. „Kniha návštěv 2004/2005“
19. Kniha úrazů
20. „Návštěvy v rodinách, telefonáty“, informace rodičů na školní rok 2004/2005
21. „Minimální preventivní program školy na školní rok 2004/2005“, ze dne 19. 9. 2004
22. „Náplň práce metodika prevence sociálně patologických jevů“, ze dne 8.9.2003
23. „Plán práce školního metodika prevence sociálně patologických jevů na školní rok 2004/2005“, ze dne 10.9. 2004
24. „Plán práce výchovného poradce na školní rok 2004/2005“, ze dne 15.9. 2004

ZÁVĚR

Ve škole vyučuje pouze jeden pedagogický pracovník s požadovanou odbornou kvalifikací. Další vzdělávání pedagogických pracovníků, způsob organizace činnosti a systematická vedení zaměstnanců ředitelkou školy však zmíněný nedostatek do značné míry vyvažuje.

Prostorové podmínky vyhovují stávajícímu počtu žáků. Budova školy a jednotlivé třídy působily úpravným dojmem a byly nápaditě vyzdobené. Školu obklopuje zajímavý sportovní odpočinkový areál. Školní pomůcky jsou žákům k dispozici v odpovídajícím množství a jsou plánovitě doplňovány.

Pedagogická dokumentace byla vedena průkazným způsobem. Výuka probíhala v souladu se schválenými vzdělávacími programy. Příkladně funguje systém prevence sociálněpatologických jevů.

Ve sledovaných hodinách probíhala kvalitní výuka, která byla v souladu s obecnými cíli vzdělávání. Hodiny českého jazyka a společenské výchovy byly posouzeny jako vynikající. Žáci přijímali působení učitelů a aktivně se zapojovali do výuky. Hodnocení probíhalo průběžně i v závěru hodin a stávalo se účinným motivačním nástrojem.

Inspekce zaznamenala vstřícný a přátelský způsob komunikace se žáky založený na vzájemné důvěře, pozitivních vztazích a nestresující atmosféře. Učitelé plně zohledňovali individuální dispozice žáků a respektovali jejich osobnost. Ve škole bylo jasně patrné pozitivní klima.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrá (průměrná)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PhDr. Milan Adamec	v.r.
Člen týmu	Mgr. Jan Vrabec	v.r.

V Liberci dne 21. dubna 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Masarykova 28, 460 01 Liberec 1. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 22. dubna 2005

Razítko

Ředitelka školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Radoslava Žáková	v.r.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2005-05-12	h4-1088/05-5215
Školská rada		

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.